

ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΣΥΜΒΑΛΛΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Χρυσή Γιοβάνη, Ειρήνη Καμπερίδου, Νικόλαος Πατσαντάρας
Σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού (ΣΕΦΑΑ)
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ)

Ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που έχει να αντιμετωπίσει σήμερα η εκπαιδευτική κοινότητα είναι αυτό του εκφοβισμού (bullying). Ερευνητικά δεδομένα υπογραμμίζουν ότι το φαινόμενο του εκφοβισμού στο σχολικό περιβάλλον ανατροφοδοτείται με έναν περίπλοκο τρόπο και είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με εξωσχολικούς παράγοντες όπως οι αλλαγές στη δομή της οικογένειας και στην ποιότητα των ενδο-οικογενειακών και διαπροσωπικών σχέσεων, η συνεχής και αυξανόμενη έκθεση των παιδιών στη βία τόσο αναφορικά με τα ΜΜΕ όσο και κατά την ενασχόλησή τους με συγκεκριμένα ηλεκτρονικά παιχνίδια κ.α. Από ένα μεγάλο αριθμό διερευνητικών προσεγγίσεων επισημαίνεται ότι η ποιότητα του σχολικού κλίματος, η σχολική συνοχή καθώς και ο άμεσα περιβάλλον χώρος του σχολείου παίζουν σημαντικό ρόλο στην εκδήλωση επιθετικών ενεργειών. Στον ελλαδικό χώρο, παρ' όλο που έχουν πραγματοποιηθεί πολλές έρευνες για τον εκφοβισμό ως μορφή ενδοσχολικής βίας, δεν υπάρχουν ακόμα αρκετές μελέτες, που να διαπραγματεύονται και να διερευνούν το ζήτημα αυτό στις προοπτικές του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής (ΦΑ). Η παρούσα μελέτη –ως επιμέρους προσπάθεια μιας εν εξελίξει εμπειρικής έρευνας— βασίζεται σε ανασκόπηση της σύγχρονης ερευνητικής βιβλιογραφίας και έχει σκοπό να αναδείξει και να επισημάνει τους σημαντικότερους παράγοντες που συμβάλλουν στην εκδήλωση του εκφοβισμού στις προοπτικές του μαθήματος της ΦΑ στον ελληνικό χώρο. Σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία το μάθημα ΦΑ συμβάλλει θετικά στην ομαλή κοινωνικοποίηση και ενσωμάτωση των μαθητών στο σχολείο. Στις προοπτικές αυτές επισημαίνεται ότι οι Καθηγητές/τριες Φυσικής Αγωγής διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη δημιουργία θετικού κλίματος εφαρμόζοντας στρατηγικές και προγράμματα διαχείρισης διαπροσωπικών σχέσεων και συγκρούσεων. Ωστόσο από την άλλη πλευρά όπως διαπιστώνεται από τις σχετικές με αυτό το ζήτημα έρευνες που πραγματοποιήθηκαν σε άλλες χώρες, οι αθλητικές ή παιγνιώδεις ομαδικές δραστηριότητες που κατ' εξοχήν χρησιμοποιούνται ως εκπαιδευτικό εργαλείο στη ΦΑ, δημιουργούν ευκαιρίες για στοχοποίηση κάποιων μαθητών/τριών εξαιτίας, μεταξύ άλλων, κάποιων ατομικών χαρακτηριστικών (π.χ. σωματικό βάρος, σεξουαλικό προσανατολισμό, φύλο, μειωμένο επίπεδο κινητικών δεξιοτήτων) τόσο από τους συμμαθητές/τριες όσο και από τον εκπαιδευτικό της ΦΑ. Η στοχοποίηση αυτής της μορφής αναδεικνύεται ως ένας καταλυτικός και ουσιαστικός παράγοντας εκδήλωσης εκφοβιστικών συμπεριφορών. Όπως προκύπτει από τα διεθνή ερευνητικά δεδομένα η ΦΑ αποτελεί ένα μέσον – ανάλογο με τον τρόπο που το οργανώνουμε και το διαχειριζόμαστε— τόσο για την καλλιέργεια και εκδήλωση του φαινομένου του εκφοβισμού όσο και για την άμβλυσή του.

Βιβλιογραφικές Πηγές

- Bejerot, S., J. Edgar & B.M. Humble, (2010),** “Poor performance in physical education – a risk factor for bully victimization. A case-control study”. In *Acta Paediatrica*, 100: 413–419
- Hicky, C., H. (2008),** “Physical education, sport and hyper-masculinity in schools”. In *Sport, Education and Society*, 13(2): 147-161
- Kamberidou, I. (2012).** New Realms of Agency: Promoting Peace Education and Gender Equity through Sport. In *Sport Science and Physical Education*, [Ed. Luminita Georgescu], Encyclopedia of Life Support Systems, Eolss Publishers, Oxford, UK. Developed under the Auspices of UNESCO
- Oliver, K.L. & M. Hamzeh (2010),** “The boys won't let us play” fifth-grade mestizas challenge physical activity discourse at school”. In *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 81(1): 38-51